

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งกำหนดใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลด้วยการวัดครั้งเดียว (One Shot Descriptive) ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เยาวชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่

1. นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคการศึกษาที่ 2 ของปีการศึกษา 2550 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ซึ่งการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ขนาดประชากรนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2550 จากรายงานสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2550 กระทรวงศึกษาธิการ¹ มีจำนวนทั้งสิ้น 18,810 คน

เนื่องจากทราบจำนวนประชากรการคำนวณขนาดตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ จึงใช้สูตรของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ดังนี้

¹รายงานสรุปฉบับย่อ (การศึกษาในระบบโรงเรียน), “ระบบสารสนเทศทางการศึกษา (รวมทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษา) จำนวนและร้อยละของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ต่อประชากรในวัยเรียน จำแนกตามชั้นและระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2550,”

<<http://www.moe.go.th>>, 24 มิถุนายน 2550.

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N(CV)^2 Z^2}{(CV)^2 Z^2 + (N-1)e^2}$$

กำหนดค่า $CV = 0.5$ และความคลาดเคลื่อน 0.05

- n แทนจำนวนตัวอย่าง
- N แทนจำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร
- CV แทนค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variance) ในที่นี้กำหนดเป็น 0.5
- e แทนค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวอย่างและค่าเฉลี่ยของประชากร ($e = 0.05$)
- Z แทนค่าของคะแนนมาตรฐานแจกแจงปกติ
- เมื่อ N มีค่าใหญ่มาก $N - 1$ และ N จะมีค่าใกล้เคียงกัน ดังนั้น

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{18,810}{1 + 18,810 (.05)^2} \\ &= 391.97 \end{aligned}$$

ได้จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 392 คน แต่เพื่อความแม่นยำของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงต้องการเก็บตัวอย่างเพิ่มเป็น 400 คน

2. เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

1. นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) วิธีการจับฉลาก (The Lottery Method) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ตามการแบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 3 เขต ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม เขต 3

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม จาก 3 เขต โดยสุ่มได้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 นำรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม เขต 2 จำนวน 43 โรงเรียน ได้โรงเรียนตัวอย่างคือ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าและโรงเรียนเทพศิลา เมื่อหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนจากจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โดยคำนวณหาสัดส่วนได้จำนวนนักเรียนโรงเรียนละ 200 คน และดำเนินการแจกแบบสอบถามในเดือนตุลาคม 2551

2. เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) ได้แก่

- ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา (ศาลมีคำพิพากษาตัดสินแล้ว)
จำนวน 50 คน

- สถานแรกรับเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรางณี (ศาลยังไม่มีคำพิพากษาตัดสิน)
จำนวน 50 คน

และดำเนินการแจกแบบสอบถามในเดือนธันวาคม 2551

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) อันประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Closed – ended questions) และปลายเปิด (Open – ended questions)

สำหรับคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยง (Reliability) โดยถือว่าข้อมูลที่มีระดับความเที่ยง 0.8 หรือสูงกว่า เป็นข้อมูลที่ยอมรับได้ เชื่อถือได้² ในการหาความตรงและความเที่ยงในการวัดข้อมูลในครั้งนี้ได้ค่าเท่ากับ 0.82

ซึ่งแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย โดยมีลักษณะการวัด ดังนี้

1. เพศ	Nominal Scale
2. อายุ	Ordinal Scale
3. ระดับการศึกษา	Ordinal Scale
4. บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย	Nominal Scale

² ปาริชาติ สถาปิตานนท์, ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), น. 169.

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

1. ความถี่ในการรับชม	Ordinal Scale
2. บุคคลที่ชมโทรทัศน์ด้วย	Nominal Scale
3. การได้รับคำแนะนำระหว่างการชมโทรทัศน์	Nominal Scale
4. ประเภทรายการโทรทัศน์ที่เปิดรับชม	Nominal Scale

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ Force choice เลือกตอบข้อถูก ผู้วิจัยให้เกณฑ์การแปลผลคะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 6 – 8 คะแนน	กำหนดให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนในระดับดี
คะแนน 4 – 5 คะแนน	กำหนดให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนในระดับปานกลาง
คะแนน 1 – 3 คะแนน	กำหนดให้ความรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในระดับควรปรับปรุง

ความรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการหาอัตราภาคชั้น โดยสูตรความกว้างของอัตราภาคชั้น คือ

$$\begin{aligned}
 \text{อัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} \\
 &= 0.7
 \end{aligned}$$

และกำหนดให้แบ่งเกณฑ์ระดับความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน
ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.42 – 3.00	กำหนดให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย 1.71 – 2.41	กำหนดให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.70	กำหนดให้ความรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการในระดับควรปรับปรุง

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน

โดยให้นั้หน้าหนักที่ตรงกับความรู้สึกที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย
คำถามครอบคลุมทัศนคติของเยาวชนในด้าน ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด
สามัคคี มีน้ำใจ รวมทั้งสิ้น 16 ข้อ (วัดจากคำถามเชิงบวก 14 ข้อ และทางลบ 2 ข้อ) โดยผู้ศึกษา
นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน
ตามตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1

แสดงเกณฑ์การให้คะแนนทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำตอบ	คะแนน					
	ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน	ให้	5	คะแนน

การพิจารณาจัดระดับคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งได้มาจากการนำคะแนนรวมของความคิดเห็นของเยาวชน มาหารด้วยจำนวนข้อของแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการหาอันตรภาคชั้น โดยสูตรความกว้างของอันตรภาคชั้น ตามที่วรท วิลาวรรณ³ ได้อธิบายไว้ คือ

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาดังกล่าว จึงกำหนดให้แบ่งทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	}	กำหนดให้ทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8
คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20		ประการของเยาวชนในระดับสูง
คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	}	กำหนดให้ทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของ
คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60		เยาวชนในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	}	กำหนดให้ทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80		ประการของเยาวชนในระดับต่ำ

³วรท วิลาวรรณ, “ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญในการปฏิบัติงานกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร มหาวิทาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. 58.

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชนประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับลักษณะที่เกิดขึ้นเมื่อชมรายการ รวมทั้งสิ้น 8 ข้อ (วัดจากคำถามเชิงบวกทั้ง 8 ข้อ) โดยผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

นำไปปฏิบัติมาก	ให้	3	คะแนน
นำไปปฏิบัติพอสมควร	ให้	2	คะแนน
ไม่ค่อยนำไปปฏิบัติ	ให้	1	คะแนน

การพิจารณาคำถามเกี่ยวกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้มาจากการนำคะแนนรวมของการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน มาหารด้วยจำนวนข้อของแบบสอบถาม แล้วแบ่งลักษณะที่เกิดขึ้นเมื่อชมรายการโทรทัศน์ออกเป็น 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการหาอัตราภาคพื้น โดยสูตรความกว้างของอัตราภาคพื้น คือ

$$\begin{aligned}
 \text{อัตราภาคพื้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{3 - 1}{3} \\
 &= 0.7
 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาดังกล่าว จึงกำหนดให้แบ่งคุณลักษณะที่เกิดขึ้นเมื่อชมรายการของเยาวชน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.42 – 3.00	กำหนดให้เยาวชนนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.71 – 2.41	กำหนดให้เยาวชนนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปปฏิบัติพอสมควร
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.70	กำหนดให้เยาวชนไม่ค่อยนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับความต้องการในการรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของเยาวชน เป็นคำถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเยาวชนต่อรายการคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดำเนินการโดยการใส่โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows 15.0

1. การวิเคราะห์ตัวแปรต่อไปนี้จะใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
 - คุณลักษณะทางประชากร
 - พฤติกรรมการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
 - ความรู้ ทศนคติ และการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
 - แหล่งการนำเสนอให้เยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม
 - รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่เยาวชนรับชม
2. การวิเคราะห์ตัวแปรต่อไปนี้จะใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และใช้การทดสอบความแตกต่างของ 2 กลุ่มตัวอย่าง (Pair-sample T-test)
 - ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
 - ทศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
 - การนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่อไปนี้จะใช้การทดสอบค่าที (T – test)
 - การได้รับคำแนะนำระหว่างการชมรายการโทรทัศน์กับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกัน
4. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่อไปนี้จะใช้การทดสอบค่าเอฟ (F – test)
 - ความถี่ในการรับชมรายการโทรทัศน์กับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
 - บุคคลที่ชมรายการโทรทัศน์ด้วยการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ตารางที่ 3.2
แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้
<p><u>สมมติฐานที่ 1</u> เยาวชนมีความรู้ ทักษะคิด และการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน</p> <p><u>สมมติฐานย่อยที่ 1.1</u> เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ต่างกัน</p>	Mean, Pair-sample T-test
<p><u>สมมติฐานย่อยที่ 1.2</u> เยาวชนมีทัศนคติที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการต่างกัน</p>	Mean, Pair-sample T-test
<p><u>สมมติฐานย่อยที่ 1.3</u> เยาวชนมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่างกัน</p>	Mean, Pair-sample T-test
<p><u>สมมติฐานที่ 2</u> ทักษะคิดของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน</p>	Pearson Correlation
<p><u>สมมติฐานที่ 3</u> เยาวชนที่มีพฤติกรรมกำเริบรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน</p> <p><u>สมมติฐานย่อยที่ 3.1</u> ความถี่ในการรับชมรายการโทรทัศน์แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน</p>	F - test
<p><u>สมมติฐานย่อยที่ 3.2</u> บุคคลที่ชมรายการโทรทัศน์ด้วยแตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน</p>	F - test
<p><u>สมมติฐานย่อยที่ 3.3</u> การได้รับคำแนะนำระหว่างการชมรายการโทรทัศน์แตกต่างกันมีการนำคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน</p>	T – test